VIERDE JAAR. N°. 802. **1840.** MAANDAG, 15 JUNIJ.

DE AVONDBODE,

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en Wetenschappen.

Abonnement
AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmoesstraat, N°. 206.
bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk.
Brieven, Gelden, enz., moeten *franco* worden ingezonden.

Prijzen
VOOR 3 MAANDEN,
te *Amsterdam* .... f 7.—
en *Buitensteden* franco.................... » 8.—
ADVERTENTIËN.
ZEVEN REGELS of minder.................. f 1.75.
Elken regel meer........................ » 25.
ZEGEL voor elke Advertentie en herhaling.. » 35.

De Handelingen der Tweede Kamer

OVER

DE WIJZIGINGEN DER GRONDWET.

IV.

Omtrent de in het vorige aangeroerde splitsing der provincie lland is hier voor het tegenwoordige slechts op te mern, hoe de daartoe strekkende voordragt een nieuw bewijs ft opgeleverd, dat er nog veel te zeggen kon vallen tein een verlangen, waarop door eene groote meerderheid een' zeer algemeenen wensch is aangedrongen. Doch het rover aan het achtbaar lid Verwey Mejan ontvallen gede mag niet met stilzwijgen voorbij gegaan worden. Wat eekent *de opdragt der Kroon bij art.* 12 *der Grondwet?* Was et dit artikel en de gansche Herziening der Grondwet n *gevolg* van de toenmalige zamenstelling van het Koningk, zoo als die door de tractaten bepaald was? Professor orbecke, wiens gedachten over Kroon en Souvereiniteit h wel niet altijd de meest regtzinnige zijn, beschouwde dit . 12 als *de grondwettige bekrachtiging van een voldongen feit r de toekomst*. De bewoording daarin: «De Kroon der Nerlanden is en blijft opgedragen aan» enz., noemt hij eene ukkige uitdrukking, ontleend aan de Grondwet van 1814 . 1, *in welke zij de zelfde beteekenis had.* AANT. bl. 31. In oorspronkelijke Grondwet, van 1814, heette het: De uvereiniteit is en blijft opgedragen.

Om wat reden die uitdrukking *gelukkiger* zijn zoude dan door den graaf van Hogendorp gebezigde: «De Souvene Vorst *bezit* de Souvereiniteit erfelijk,» enz. is niet l te begrijpen. Het feit, voldongen zijnde, valt juist om in het gebied der geschiedenis, hetwelk buiten de ndwet ligt. En welke der *grondzuilen van ons staatkundig* zoude op ééne lijn te stellen zijn met dit *eerste en* *beginsel, waarop de Grondwet zelve gevestigd is?* Mon toch deze woorden, met de redevoering, uit welke ontleend zijn, niet slechts bij het verbaal der vergadeng, tot welke zij gesproken werden, maar in het geheun en in het hart van elk onzer, en van diegenen vooral, die handhaving en onderhouding der Grondwet bezworen of bezweren hebben, als een «blijvend, onwrikbaar steunnt» ter beoordeeling van die Grondwet bewaard blijven!

Waarlijk, wanneer men tot op den grond tracht te zien n velerlei meeningen, hier en daar voorgedragen door den, welke men toch niet onder de onkundigen kan tellen, zou men schier willen vragen: Zijn er niet meer onr de levenden, die (om hier nogmaals de woorden der enkwaardige redevoering te bezigen,) «als wij, gedeeld bben in den algemeenen vreugdekreet, welke zich in e steden, op onze velden, aan onze stranden, in de leizen der grooten, in de huizen der burgers, en in de llen der armen deed hooren, in die gelukkige oogenblikn, welke ons het herstel van het verloren Vaderland aandigden: toen wij allen, grooten en kleinen, onder eene de zelfde leuze, die van *Nederland en Oranje*, den Vader n het Vaderland het blijde welkom toejuichten; aan zijne k, en die van het Vaderland, welke de zelfde is, ons, de onze, en alles, wat ons lief en waard is, met geestft en hartelijke opregtheid en eenstemmigheid toewijdden; onze overtuiging uitboezemden, dat de zaak van Nederland, de eendragt, de onherroepelijke vernietiging van die onzalige staats-krakeelen, welke den val van het Vaderland hebben voorbereid, alleen te behouden was, door aan den Doorluchtigen Naneef van den onvergetelijken Grondlegger van onze vrijheid, het hoog en opperste gezag op te dragen, waarmede onze wijze voorouders *Vader Willem* reeds aanvankelijk hadden bekleed!»

Ja, *in die gelukkige oogenblikken, welke ons het herstel van het verloren Vaderland aankondigden*, toen stond levendig voor ons aller gedachten de herinnering van «het tijdperk van zoo vele jaren, gebrandmerkt door onzalige verdeeldheid en felle burger-twisten; bevlekt met dwaasheden en gruwelen, onvergetelijk door eene overmaat van rampen, welke geheel Europa overstroomd, en Vorsten en Volken in het verderf gestort hadden.» Levendig stond toen voor ons aller gedachten de herinnering van «het schrikkelijk tijdperk van zoo vele jaren van geweld en overheersching, waarin onze vaderlandsche grond met zoo vele rijken en staten van Europa heeft gedeeld; en waarin eindelijk, na menigvuldige staats- en lotswisselingen, door buitenlandschen invloed bewerkt, toen de dwingelandij op het hoogst geklommen was, ons bestaan als Natie verloren was gegaan, en aan ons, in al dien bitteren druk en leed, naauwelijks de vertroosting was gegund geworden, om onze kinderen, bij het verhaal van onze eigene dwaasheden en jammeren, terug te wijzen op de oude dagen van glorie en voorspoed en geluk; op de Vorsten, Staatsmannen en Helden, die 's Lands vrijheid en onafhankelijkheid met hun bloed, met hun wijs beleid, met hunne kloekmoedigheid en schranderheid gevestigd, verdedigd en bewaard hadden.» Ons aller gedachten stonden stil «bij de overdenking van alle de vernederingen, van al het leed, dat wij hebben moeten ondergaan, om eindelijk, *na zoo vele wisselingen, na zoo vele twisten en proeven over den vorm van regering, welke voor ons Land en Volk best geschikt, en, naar de behoefte van den tijd, meest berekend was, tot een heerlijk einde te komen, waartoe wij in den gewonen loop der dingen nimmer zouden zijn geraakt.*»

Wat zag men met zoo algemeene en onverdeelde vreugde *beëindigd*? Het slechts achttienjarige, maar ervarenrijke, tusschentijdvak, onder de overmagt der Fransche wapenen en der Fransche revolutie-wisselingen beleefd.

Een geleerde, die nog wel eenen Akademischen leerstoel over ons staatsregt bekleedt, heeft beweerd, dat de toen eerlang op het eigen verlangen van den Vorst ontworpen en ingevoerde Grondwet te beschouwen zij als het gemeenschappelijk werk van die sedert den val der republiek beleefde tijden, en een naamloos schrijver is (geen wonder,) nog verder gegaan en heeft, in een vlugschriftje, dat de eer genoot van der Tweede Kamer door een harer leden te worden aangeboden, zich op stellingen en denkbeelden uit de eerste staatsregelingen van die tijden beroepen, alsof die tegenwoordig nog werkelijk geldende waren. (*)

Laat het dan gevraagd zijn aan allen en een iegelijk dergenen, die van 1813 herinnering dragen, was er iemand destijds, wien in gedachten kwam eenig gedeelte van de stellingen en denkbeelden van het revolutionnaire tijdvak op de nu zoo heilvol dagende toekomst over te enten? De Staatsman wel zeker niet, die de schets vervaardigde, welke de commissie tot het ontwerpen eener Grondwet ter grondslag harer deliberatiën had te nemen. Het was in *onze oude gewoonten en regten*, dat deze *de beste grondslagen van alle Regering* vond, zoo als die in de Unie, in de Orde op de vergadering van Holland, in de Instructie van den Raad van State, en in alle dergelijke stukken waren in het oog gehouden, doch waaraan, zeide hij, één hoofdtrek (de eenhoofdige Souvereiniteit) ontbrak, met welk gemis het geheele gebouw in duigen viel. Het doel was die oude constitutie te *bevestigen*, maar tevens te *verbeteren*. En de voornaamste verbeteringen waren dan nog *herstellingen van de* (het zijn de woorden van den graaf van Hogendorp) *aloude constitutie, zoo als zij was vóór de tijden van de republiek*, die, zoo hij daarbij aanmerkte, *eene groote nieuwigheid* geweest was.

S.

(*) Zie *Waarschuwingen, Opwekkingen en Wenken, met betrekking tot den tegenwoordigen toestand van ons Vaderland, inzonderheid ten aanzien van de op handen zijnde herziening der Grondwet van Staat*, door Anonymus Gelrus, bl. 12. Het zoude, naar des schrijvers inzien, vermetel en overtollig zijn, om in een' tijd van zoo vele *verlichting*, *beschaving* en *ondervinding* van al het gebeurde, sedert meer dan eene halve eeuw, welken wij beleven, de vraag nog te opperen, wat is kiesregt en aan wie behoort hetzelve? *daar*, ofschoon onze Grondwet art. 77 en die van 1814 art. 52, daarvan niets anders melden dan: de Staten Generaal vertegenwoordigen het geheele Nederlandsche Volk, *dit toch zeker is, dat het ontwerp van constitutie van* 1797, *en alle de volgende staatsregelingen, als die van* 1798 *en welke later daarop gevolgd zijn, de stelling en het denkbeeld hebben aangenomen:* De oppermagt berust bij het geheele Volk, *en weder:* De oppermagt is het vermogen om wetten te maken en te doen uitvoeren.

NEDERLANDEN.

AMSTERDAM 13 Junij. In de *Deventersche Courant* leest men het volgende: — Een particulier berigt van Batavia van den 22 Febr. ll. spreekt van toebereidselen tot eene expeditie, welke tegen den Koning van Sinkel, op de westkust van Sumatra, zal ondernomen worden. Daar die Koning stellig blijft weigeren, zich te onderwerpen, moet het ingenomen worden, hetwelk nog al tegenstand zal vinden, daar hij een jaar tijd gehad heeft, om zich te versterken en daarvan ook een goed gebruik gemaakt heeft. De expeditie zal waarschijnlijk bestaan uit een fregat, eene korvet, 4 schoeners en 700 à 800 man troepen. De Gouverneur van Sumatra, de Kolonel Michiels, zal zelf het bevel voeren, en dan twijfelt men niet aan den goeden afloop.

— De Staten der provinciën, die op Dingsdag den 7 der volgende maand in de hoofdplaatsen der gewesten bijeenkomen, zullen, behalve hunne gewone werkzaamheden, ook hebben te voorzien in de verkiezing der volgende 19 leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, die dit jaar aftreden, als:

Voor Noord-Braband, de heeren J. D. baron van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende en Mr. R. P. Romme.

Gelderland, de heeren W. A. baron Schimmelpenninck van der Oye van de Poll en J. A. C. baron van Nagell tot Ampsen.

Holland, de heeren Jhr. D. F. van Alphen, Mr. G. Verwey Mejan, Mr. L. C. Luzac, Mr. J. Corver Hooft, baron W. Röell van Hazerswoude, Jhr. J. C. R. van Hoorn van Burgh, M. A. Wijnaendts en Jhr. Mr. D. T. Gevers.

Zeeland, den heer Jhr. Mr. P. J. Boddaert.

Utrecht, den heer W. R. baron van Tuyll van Serooskerken van Coelhorst.

Vriesland, de heeren Mr. S. van Welderen baron Rengers en Mr. T. S. Tromp.

Overijssel, den heer Mr. R. S. van der Gronden.

En Groningen, de heeren M. J. Gockinga en Mr. H. Hagenouw Brongers.

Men verzekert echter, dat de heer J. Catz Epz., uit Vriesland, die in 1841 moest aftreden, als zoodanig reeds dit jaar zijn ontslag

MENGELWERK.

HET ONVERWACHTE BEZOEK;

Eene Episode uit het leven van KAREL XII.

(1707.) — *Oorspronkelijk.*

Wanneer wij zien, vernemen of lezen, dat sommigen zich met eene, in oog ligtzinnige en laakbare vrijwilligheid, zonder eenige noodzakeid aan het klaarblijkelijkste, onvermijdelijkste gevaar blootstellen en geven, dan noemen wij zulk eene daad, te regt, vermetel, ja roek. — Maar wie verzekert ons, dat zij dit waarlijk is, en dat, zoo wij de halzen op die oogenblikken in hun binnenste konden bespieden, wij in niet een' zeker vast vertrouwen zouden ontwaren op datgene, wat zij goed gesternte, hun *noodlot* plegen te noemen; dit vertrouwen doet het dwaze, al het roekelooze, maar, van een' anderen kant, ook al het dhaftige van dergelijke waagstukken te niet.

Want, met de stellige overtuiging op een' gelukkigen uitslag, — om even of die overtuiging gegrond, dan wel ongegrond zij, indien zij maar en onwankelbaar is, — houdt het gevaar op te bestaan. Om het te ren behoeft men dan nog slechts die beradenheid, welke noodig zoude om eene waggelende, smalle plank boven een' afgrond, te overschrijden, neer men de zekerheid had behouden aan de overzijde te geraken.

De geschiedenis des roemrijken, maar doldriftigen bestrijders van PETER Grooten biedt eene van die omstandigheden aan, waarin ons de held dezelve dwaas en roekeloos toeschijnt, en welligt, inderdaad, noch het noch het ander was.

KAREL XII had besloten weder te velde te trekken.

De onmiddellijke, gedurige nabijheid, de dagelijksche aanblik van het e, of zoo men wil, van den held, — want KAREL XII was eer een l dan een genie, — kan langen tijd de gemoederen electriseren, in drift doen ontsteken, en in een' staat van spanning houden, doch eindelijk, — en de geschiedenis van alle mogelijke veroveraars en krijgvoerders toont ons dit verschijnsel; — eindelijk doet zich een tijdstip voor, waarop die gemoederen ontzenuwd, ontmoedigd, moedeloos, zoo niet wederspannig worden: hetzij, dat de mensch ten laatste alles, zelfs den roem moede wordt, hetzij, dat alles slijt, zelfs de invloed, die noodwendig het sterke op het zwakkere, het grootsche op het *vulgus* uitoefent.

De Koning van *Zweden*, die overal zijnen zetel hield, behalve in *Stokholm*, en met zijn leger al den [illegible] van eene *nomadische* horde, gelastte in zijne buitensporige [illegible], aan den opper-kwartiermeester de wegbepaling op te maken, van [illegible]ick, waar men zich toen bevond, naar alle de hoofdsteden van E[illegible].

De opper kwartiermeester werd de tolk der moedeloose, naar vaderland en gezin verlangende krijgslieden; hij schreef boven aan de lijst:

«Weg van *Leipzick* naar *Stokholm*.»

KAREL XII haalde, zonder een woord te spreken de pen door die woorden, en plaatste ze geheel onder aan.

Niet lang daarna deden hem de gebeurtenissen zijne partij kiezen. Hij verklaarde *Rusland* den oorlog.

Een paar dagen later, stelden de Zweden zich in aantogt.

De marschroute geleidde KAREL XII in de nabijheid van *Dresden*.

Plotseling kwam hij op den zonderlingen inval, den keurvorst AUGUSTUS van *Saksen*, dien hij onlangs als Koning van *Polen* had onttroond, een afscheidsbezoek te gaan geven.

Zoo als altijd, bleven de eerbiedige vertoogen zijner veldheeren zonder eenigen invloed op zijn eigenzinnig, karakter.

De Koning gebood aan vier officieren van zijn' staf, hem te volgen, en met dien kleinen stoet holde hij, zwijgend, naar het verrukkelijke *Dresden*.

Het was een heerlijke zomeroctiend.

Voor de poort gekomen, antwoordde hij op een' barschen toon, aan den officier der wacht, die hem zijn' naam afvroeg:

«KAREL, Koning van *Zweden*.» — en hij reed door.

De officier stond als verplet; toen hij met den degen groette en de wacht liet uitkomen, was de Koninklijke vreemdeling reeds lang uit het gezigt.

Hij was regtstreeks op het Keurvorstelijk paleis aangereend: dáár gekomen, sprong hij van het paard, en deed zich aanmelden.

Dit onverwachtte en wonderbare bezoek deed den Ex-Koning van *Polen* dermate ontstellen, dat hij alle bekwaamheid tot nadenken en overwegen verloor.

Hij zag niet in, welke voordeelen hem zijne stelling aanbood; hij liet de schoonste gelegenheid tot schadeverhaling en weêrwraak voorbijgaan; hij kwam niet ééns op het denkbeeld de deur te sluiten van eene gevangenis, waarin zich de onvoorzigtige Zweedsche monarch dus vrijwillig had begeven.

AUGUSTUS's verrassing werd zinsverbijstering, zijn gewone geestzwakte werd verblindheid: hij geraakte geheel buiten westen.

Zoodra de Keurvorst vernam, wie de vreemde ruiters waren, snelde hij den onverwachten gasten te gemoet.

KAREL XII reikte den onttroonden Koning de hand, en zeide:

«Wees gegroet, broeder.» — Maar terstond keerde hij zich tot de schildwacht aan de poort, die even als de overigen, door deze verschijning van zijn stuk geraakt, vergeten had, de noodige eerbewijzen te doen. — «Het schijnt,» riep de Koning driftig, «dat gij uwe dienst niet kent, of uwe *consigne* hebt vergeten. In beide gevallen zijt gij strafbaar: ik leg u dus acht dagen provoost op.»

Niemand uitte een woord.

AUGUSTUS bood den Koning van *Zweden* zijn' arm aan: zij bestegen den trap en gingen aldus het paleis binnen.

De vier officieren volgden hunnen meester met de onverschilligheid op het gelaat, maar den angst in het gemoed.

KAREL sprak nog eenige onverstaanbare woorden binnensmonds: toen hernam hij met hevigheid:

«Niets maakt mij gramstoriger dan ongeregeldheid in de krijgstucht: de krijgstucht is de eerste grondslag der overwinning: hadt gij uwe soldaten er meer aan gewend en beter aan gehouden, broeder....»

zou nemen, in welk geval de Staten van dat gewest, in Julij aanstaande, ook in die vacature zouden moeten voorzien.

Ten gevolge van de aanneming der voorstellen tot wijziging der Grondwet, door de Eerste Kamer, zullen de Staten voorts 55 nieuwe leden der Tweede Kamer moeten benoemen, die met de tegenwoordige 55 leden de dubbele vergadering dier Kamer zullen uitmaken.

— Gisteren namiddag ten 4 ure, is in tegenwoordigheid van Mashgim en Directie van opbouwing, de eerste steen gelegd van eene nieuwe Israëlitische synagoge alhier.

S' GRAVENHAGE 12 Junij. De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft, in hare zitting van heden, aangenomen de twaalf ontwerpen van wet, tot wijziging van de Grondwet, welke van Regeringswege aan de Tweede Kamer waren aangeboden en door dezelve aangenomen, alsmede het voorstel der Tweede Kamer, tot aanvulling van art. 120 der Grondwet.

— Gisteren heeft de advocaat-generaal van Maanen bij den Hoogen Raad, Civiele-Kamer, conclusie genomen in de zaak van het bestuur der registratie tegen de heeren Voûte en Comp, wegens de quitantie aan toonder, door de Associatie Cassa te Amsterdam, uitgegeven. De advocaat-generaal heeft geconcludeerd tot verwerping van den door het bestuur ingestelden eisch tot cassatie; nadat alvorens de heer Wintgens nog had gedupliceerd om de ongegrondheid van de vordering aan te toonen. De uitspraak is bepaald op den 27 dezer.

— Naar men verneemt, zijn in de laatst alhier gehouden algemeene vergadering der Maatschappij van Weldadigheid tot honoraire leden dier Maatschappij benoemd, de heeren A. van Hoboken van Rhoon en Pendrecht, te Rotterdam; graaf van Rechteren, gouverneur der provincie Drenthe: H. Kuypers Gzn., inspecteur der belastingen te Hoorn; mr. W. D. Cramer, burgemeester der stad Amsterdam, en mr. A. A. Reaal, wethouder aldaar. Nog is in die zelfde vergadering het lid der commissie van weldadigheid, mr. J. G. van Nes, hetwelk in dit jaar als zoodanig moest aftreden, weder ingekozen.

DORDRECHT 12 Junij. Den 9 dezer is op de timmerwerf *de Eendragt*, van de scheepsbouwmeesters B. van Limmen en C°. alhier, voor rekening der 's Bossche scheepsreederij de kiel gelegd voor een te bouwen fregatschip, bestemd voor de vaart op Oost-Indië, hetwelk den naam zal voeren van *'s Hertogenbosch* en gevoerd zal worden door kapitein J. J. Westerouen van Meeteren.

ARNHEM 12 Junij. Het overschoone, en tot landelijke uitspanning zoo zeer bevorderlijke weder op laatstleden Pinkster-Maandag, heeft een grooter dan gewoon aantal vreemdelingen en stadgenooten van hier naar Velp doen gaan. Van des morgens tot des avonds laat reed de Omnibus onderneming van Florissen aan den Velperweg, op den vastgestelden tijd, telkens vol passagiers her- en derwaarts; terwijl tusschen Dieren en Arnhem den geheelen dag door eene schier ontelbare menigte rijtuigen passeerde, en de logementen in genoemde dorpen zoo drok bezocht werden, dat er nu en dan werkelijk geene plaats meer te bekomen was.

'S HERTOGENBOSCH 12 Junij. Woensdag namiddag is de gewezen ontvanger van 's Rijks belastingen in de gemeente Oosterwijk met twee agenten van policie uit Dordrecht alhier gevankelijk binnengebragt, en in het tuchthuis opgesloten geworden. Men herinnere zich, dat deze ontvanger in den afgeloopen winter, met zijn geheel huisgezin, voornoemde gemeente in stilte heeft verlaten, met achterlating, naar men zegt van een aanzienlijk te kort in zijne kas en zonder de opcenten, die hij voor de gemeente ingevorderd had, te hebben uitbetaald. Men verneemt, dat het der politie bij tijds gelukt is zijne ontvlugting uit de gevangenis te Dordrecht, alwaar hij wegens ziekte eenige weken was verbleven, te ontdekken, daar hij schier op het punt was den kerker te ontkomen. Dit mislukt zijnde, heeft zijne vrouw zich dienzelfden dag in het water om het leven gebragt.

BELGIE.

BRUSSEL 12 Junij. Gisteren heeft de heer Delahaye in de zitting van de Kamer der Vertegenwoordigers andermaal een verzoekschrift van reeders en handelaars van Gend te berde gebragt, waarbij men zich beklaagd over een regt van 54 cents per ton, hetwelk door het Nederlandsch gouvernement wordt geheven op de schepen, die het Kanaal van Terneuzen bevaren. De petitionarissen beweren, dat men de scheepvaart op dat Kanaal aan geenen anderen tol ten voordeele van Holland kan onderwerpen dan aan dien van *f* 1.50 bij het tractaat vastgesteld. De Minister van Binnenlandsche zaken heeft gezegd, dat de zaak met de meeste rijpheid zal worden overwogen, en dat in elk geval de regten van Gend met ijver zullen worden verdedigd.

De Kamer heeft, na het houden van eene nachtzitting, waarin, onder anderen, het wets-ontwerp, betrekkelijk de stoomvaart naar America, is aangenomen, zich onbepaald geadjourneerd, en het is waarschijnlijk, dat de sluiting der zitting eerstdaags zal volgen.

FRANKRIJK.

PARIJS 11 Junij. Eene télégraphische dépêche uit Toulon van den 9 dezer, alsnu door den *Moniteur* medegedeeld, bevestigt het reeds gisteren gemelde, dat de maarschalk Valée, den 2 dezer, Algiers had verlaten, ten einde met den togt naar Miliana een begin te maken. Van alle kanten blijkt, dat men voornemens is, deze onderneming met kracht door te zetten, en hebben onderscheidene regementen het bevel ontvangen, naar Toulon en Marseille op te rukken, om van daar naar Algiers te worden ingescheept. De schepen *le Généreux* en *le Marengo* zijn reeds met ongeveer 2,000 man aan boord naar Stora onder zeil gegaan.

— De *National* spreekt van de aankomst in Spanje van een lid van de familie van Saxen-Coburg, neef van den Koning der Belgen, en wil weten, dat het voornemen bestaat dezen prins met de jeugdige Isabella II in den echt te doen treden. De reeds meermalen ter sprake gebragte reis der Koningin-Regentes zou alleen ten doel hebben, den toekomstigen Koning van Spanje aan het leger en aan het volk in de provinciën voor te stellen.

— In eenen brief uit Bayonne van den 7 dezer leest men, dat de gemeenschap op den grooten weg naar Madrid door de Carlisten, onder bevel van Balmaseda, geheel onderschept is. De post uit de Spaansche hoofdstad met brieven van den 1, 2 en 3 is daardoor ten achteren. De postwagens hebben zich te Vittoria moeten ophouden en de dienst is gestaakt. De Carlisten ontzien niets, maken zich van alles meester en vermoorden, zonder onderscheid, alle personen, die zich in hunnen weg opdoen. Balmaseda bevond zich den 4 in de omstreken van Lamonal en de Los Padillos in de nabijheid van Burgos. Zijne ruiterij had zich op het platte land verspreid, en men kende het doel van zijne bewegingen niet. De brievenmaal van Madrid naar Saragossa komt ook niet langs den weg van Callatayud aan.

ENGELAND.

Part. Corresp. LONDEN 11 Junij. Gisteren avond was de geheele hoofdstad door het diepste gevoel van verontwaardiging en afschrik getroffen, ten gevolge van eene poging om H. M. de Koningin van het leven te berooven. Nog zijn de bijzonderheden niet met alle juistheid bekend. De *Morning Post* van heden deelt daaromtrent het volgende mede: — H. M., vergezeld van Z. K. H. Prins Albert, verliet gisteren avond ten 6¼ ure het paleis van Buckingham, ten einde naar Hydepark, als naar gewoonte, uit te rijden. Omtrent 150 yards van het paleis en Hydepark hoorde men de ontploffing van vuurwapenen, ter regterzijde van de palissade van Greenpark, en onmiddellijk daarna eene tweede ontploffing. Naar men zegt, gaf H. M. eenen luiden gil en bukte het hoofd bij de eerste ontploffing. Men vervolgde echter den weg, zonder dat er verder iets voorviel. Toen men op de plaats, van waar de schoten gekomen waren, onderzoek deed, ontwaarde men een' jongeling van ongeveer 18 jaren oud, die met zijn' rug tegen het hekwerk van Green park leunde, houdende in elke hand eene pistool. Terstond werd hij in verzekerde bewaring genomen; een ander jongeling in de nabijheid werd insgelijks gevat. H. M. heeft geen letsel bekomen, en is ten 7 ure op het kasteel teruggekeerd. De moordenaar was goed gekleed en is Oxford genaamd; zijne familie woont te Birmingham, welke stad hij, negen jaren oud zijnde, verliet. Naar men verzekert, is aan hem niets, dat naar krankzinnigheid zweemt, te ontdekken, en zoude men bij hem belangrijke documenten hebben gevonden, uit welke blijkt, dat hij tot eene vereeniging behoort, die den titel van het Jonge Engeland draagt.

DUITSCHLAND.

Part. Corresp. BERLIJN 9 Junij. Gisteren heeft, in tegenwoordigheid der Koninklijke familie, de opening van het testament des overleden monarchs plaats gehad. Hetzelve is in 1827 geschreven; later zijn er verschillende codicillen bijgevoegd.

Betrekkelijk de verdeeling der erfenis is tot dus verre nog niets in het openbaar uitgelekt. Ten aanzien echter van den overigen inhoud, waarin Fredrik Wilhelm III zijne gevoelens en denkbeelden bloot legt, en waarvan de voorlezing, op verlangen van zijnen opvolger, in bijzijn van verschillende hooge ambtenaren en aanzienlijke personen is geschied, ben ik in staat u met eenige uittreksels bekend te maken, zoodanig als zij mij door een geloofwaardig persoon, die daarvan oorgetuige geweest is, zijn medegedeeld:

Hoofdzakelijk rigt Z. M. in dit merkwaardig stuk het woord tot den tegenwoordigen Koning, hem daarbij de moeijelijke en heilige pligten voor oogen houdende, die hij als Regent heeft te vervullen. Bijzonder wordt daarin de raad gegeven, de meestmogelijke zorg te dragen tot handhaving van het verbond tusschen Rusland, Pruissen en Oostenrijk, hetwelk daarin als de grondsteen van den Europeschen vrede wordt voorgesteld. Men verzekert mij, dat ook daarin de volgende zinsnede voorkomt: « Neem u in acht, mijn zoon, voor den gevaarlijken geest van nieuwigheid, die thans overal heerscht; blijf echter met niet al te groote vooringenomenheid aan het oude hechten. Slechts dan alleen, wanneer gij deze beide klippen weet te ontgaan, zult gij gelukkig en gezegend op den troon uwer vaderen heerschen » Bijzonder zijn de toehoorders door de volgende woorden van het testament getroffen: « Ik schenk vergiffenis aan alle mijne vijanden, en in het bijzonder aan hen, die door openbare geschriften mij in de openbare meening trachtten te schaden, en mij alzoo de liefde van mijn volk te ontrukken, welke mijn hoogste schat is. »

De tegenwoordige Koning heeft reeds gisteren een groot aantal deputatiën bij zich ten gehoore toegelaten, onder welke zich ook eene uit het stedelijk bestuur van Berlijn bevond. De eerste burgemeester, de heer Krausnich, heeft Z. M. op eene roerende wijze over het smartelijk verlies, waarover het geheele vaderland treurt, aangesproken. Z. M. toonde zich blijkbaar getroffen, en antwoordde, na eenige oogenblikken zwijgens, nagenoeg in de volgende bewoordingen: « Ik spreek zoo als het mij op het hart ligt; steeds was de stad Berlijn mij dierbaar; ik kende de gehechtheid van hare inwoners aan het koninklijk huis, doch in de laatste dagen heb ik gezien, hoe waarlijk de geheele stad als één hart voor mijnen vader en het koninklijke gezin slaat, en zij is mij dubbel dierbaar geworden. Houd u verzekerd, dat zij steeds in mij eenen waren vriend zal hebben. »

Heden morgen ten 1 ure is het stoffelijk overschot van den overleden vorst door de onderofficieren der wacht van het paleis naar het slot gebragt, om aldaar in de groote troonzaal op een praalbed te worden ten toon gesteld. De stille optogt werd voorafgegaan door de beambten van het Koninklijk Huis. De opper kamerheer, von Wittgenstein, de opper-hofmeester von Schilden en den hofmaarschalk van Massow openden den trein; achter het lijk volgden de Koning en de prinsen van den bloede, de generaals en adjudanten van den afgestorvene; allen met ontblooten hoofde: geen ander gevolg was daarbij toegelaten. Het stoffelijk overschot is daarop in parade ten toon gesteld.

Z. M. en de prinsen vertoefden daarbij eenigen tijd in stil gebed. De eerewacht is aan acht generaals toevertrouwd. Frederik Wilhelm III draagt de uniform van het eerste garde-regement, met de muts van de Landwehr, en den Koninklijken mantel.

Morgen zal het hof den rouw voor den tijd van 3 maanden aannemen en bij eene kabinets-orde is bepaald, dat, gedurende 16 dagen, alle openbare vermakelijkheden, zoo als schouwburgen, concerten enz, in het geheele Rijk niet zullen plaats hebben.

— Volgens een door de *Allgemeine Zeitung* medegedeeld schrijven uit Napels van 28 Mei, moest er den volgenden dag aan boord van het ter reede liggende Engelsche admiraalschip een groot feest plaats hebben, hetwelk, zoo men beweerde, door den Koning zou worden bijgewoond. De Britsche admiraal was door den Koning uitgenoodigd geworden, om de p[...] heropening van den schouwburg San Carlo bij te wonen, die den [...] plaats hebben. Men beschouwde dit een en ander als een bewijs, [...] onderhandelingen eener gunstigen loop namen, en het vertrouwen op [...] bevredigende schikking was daardoor bij het publiek verlevendigd.

TURKIJE.

CONSTANTINOPEL 21 Mei. De crisis neemt alhier eene wending, wa[...] zich niemand rekenschap weet te geven. Chosrew-Pacha, die den va[...] Halil-Pacha had bewerkt, is op zijne beurt door de vrienden van zijn[...] genstander uit zijne betrekking ontzet, en Fehria-Ahmed Fethi-Pacha, [...] nister van koophandel, is hem als groot-vizier opgevolgd, die, naar [...] zegt, tegelijk met eene zuster des Sultans in het huwelijk zal treden.

(*Augsb. Allg. Zeitung*)

STADSNIEUWS.

180ste KON. NED. LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse, Vrijdag 12 Junij.

15de Lijst: Geene. 16de Lijst: N°. 5030, 15339 en 10437 ieder [...] prijs van *f* 1,000; N°. 4557 eene premie van *f* 1,500.

ONDERTROUWD. 4 Junij. F. Groshijder en J. C. van den Be[...] wed. — 11 Junij. N. van de Stadt en S. J. F. Taunaij. — C. J. [...] ders van Soeterwoude en H. A. Duuringh.

GETROUWD. 11 Junij. W. C. Deeninck en A. M. Frost.

BEVALLEN. 11 Junij. P. E. Moes, geb. Scholten, Z. — A. Geij[...] geb. van Voorthuijsen, Z. — 12 Junij. M. E. Staff, geb. Burger, Z.

OVERLEDEN. 7 Junij. A. Harderwijk, geb. van der Pels, 73 j. — 8 Junij. H. Boons, 74 j. — 10 Junij. A. M. Ledeboer, 57 j.

Beursprijzen der Effecten.

OMSCHRIJVING DER EFFECTEN.	AMSTERDAM, 13 Junij. 4½ Ure. volg. de Soct. tot nut des Obligatie-handels.			volgens de Effecten-Societeit.	
	van	tot	gebleven.	laagste.	hoogste.
NEDERL.... Werk. Schuld... à 2½	53¼	½	⅜	53⅜	»
Dito . . . . . » 5	100½	101	100¾	100⅝	¾
Uitgest. dito . . »	»	»	»	»	»
Kansb. . . . . . » *f*	23¾	24	»	23 15/16	»
Amort. Syndic. » 4½	»	»	»	»	»
Dito . . . . . » 3½	»	»	»	»	»
Hand. Maatsch. . » 4½	179¾	180½	180	180	¼
N. dito . . . . » 4½	»	»	»	»	»
N. dito 1837. » 4½	»	»	»	»	»
Entrepôt-Dok . » 4½	»	»	»	»	»
O. I. Leening . » 4	»	»	»	»	»
Dito . » . . » 5	98¾	99¼	99	99	»
Aand. Kansb. . » 4½	»	»	»	»	»
Spoorw. Haarl. . »	»	»	»	»	»
Dito Rijn- . » 4½	100½	101	100¾	100¾	»
FRANKR... Inschr. G. B. . » 3	»	»	»	»	»
ENGEL..... Dito . . . . . » 3	»	»	»	»	»
SPANJE.... *Ardoin's* . . . . » 5	25½	26	25 11/16	25⅝	¾
Dito onbep. . » 5	»	»	»	»	»
Passive . . . . . »	»	»	»	»	»
Deferred . . . . »	»	»	»	»	»
Fr. Uitgest. . . »	»	»	»	»	»
Eng. dito . . . »	»	»	»	»	»
PORTUGAL. Oblig. te Lond. . » 3	»	»	»	»	»
NAPELS.... Cert. *L.* & *B.* . . » 5	»	»	»	»	»
Dito *F.* & *C°.* » 5	»	»	»	»	»
Dito te Lond. » 5	»	»	»	»	»
RUSLAND.. 1798, 1816. . » 5	105½	106	105¾	105¾	»
1828, 1829. » 5	105¼	106¼	106	105⅝	106
1831, 1833. » 5	98¾	99¼	99	99	»
Oblig. te Lond. . » 5	»	»	»	»	»
Dito te Hamb. . » 5	»	»	»	»	»
Inschr. Assign. . » 6	»	»	»	»	»
Cert. dito. . . » 6	»	»	»	»	»
POLEN...... Aand. à fl. 300. . » *f*	»	»	»	»	»
Dito à fl. 500. . » »	»	»	»	»	»
PRUISSEN.. Dito R. 50. . » »	»	»	»	»	»
g. Lond. 1830. » 4	»	»	»	»	»
OOSTENR.. Aand. à fl. 100. » *f*	»	»	»	»	»
Dito à fl. 250. » »	»	»	»	»	»
Metaliek . . . . » 5	105	¼	⅛	105⅛	»
Dito . . . . . » 3	»	»	»	»	»
Dito . . . . . » 2½	»	»	»	»	»
Dito te Lond. » 5	»	»	»	»	»
Wegnb. *G.* & *C°.* » 5	»	»	»	»	»
Dito . . . . . » 4	»	»	»	»	»
Aand. fl. 500. . » *f*	»	»	»	»	»
Dito fl. 250. . » »	»	»	»	»	»
Bank-Actiën . . » 3	»	»	»	»	»
DENEM..... Obl. Lond. . . . » 4	»	»	»	»	»
BRAZILIE.. Dito dito . . » 5	78¼	½	¾	78¾	»
LOUISIANA *H.* & *C°.* . . . . . » 5	96	¼	⅜	96⅜	»
Am. Bk. *H.* & *C°.* » 5	»	»	»	97¼	«
Dito Rothsch. » 6	»	»	»	»	»
DARMST... Loten . . . . . . » *f*	»	»	»	»	»
NASSAU.... Loten . . . . . » »	»	»	»	»	»

« Sire, » antwoordde AUGUSTUS op een' onderdanigen toon, « niet iedereen verstaat gelijk Uwe Majesteit de kunst om van zijne krijgslieden even zoo vele levende en gehoorzame automaten te... »

« Broeder AUGUSTUS, eens voor al, ik haat vleijerij. Ik kom zonder pligtpleging, in het voorbijgaan, bij u ontbijten; ik hoop, dat gij mij nog wel iets beters zult hebben dan complimenten, want dat is eene laffe en schrale spijs. »

Tien minuten later zat KAREL naast den keurvorst aan een' welbezetten disch. De Noordsche ALEXANDER at veel, maar met een' zeldzamen spoed. Na verloop van weinige minuten had hij reeds gedaan en stond op.... Augustus had nog geen stuk genuttigd. Hij kon zijne verstomming niet meester worden.

« Nu zullen wij eene wandeling doen, » hernam de Koning; « beweging is goed voor de spijsvertering: ik ben gewoon na elken maaltijd eene wandeling of een' rid te doen.... Het is ook waar, ik moet uwe fortificatien eens bezigtigen; daar hebt gij immers niets tegen, broeder AUGUSTUS? »

De keurvorst boog en poogde, maar te vergeefs, eene ongedwongen houding aan te nemen. Met zekeren achterdocht sloeg hij onophoudelijk den ongenoodigden gast gade. Deze bemerkte zulks.

« Mogelijk bevreemt u mijne kleeding? Ik draag nooit eene andere. De tijden zijn slecht, en reizen kost geld. »

« Ja, » zeide AUGUSTUS daarop, en was blijde weder een vleijend woord te kunnen plaatsen; « ja, vooral wanneer men, gelijk Uwe Majesteit, de hoofdsteden der vijanden tot pleisterplaatsen kiest.... »

« En maakt, » voegde KAREL er oogenblikkelijk en glimlagchende tusschen; maar terstond daarop werd hij toornig op zich zelven, daar hij den prikkel der eigenliefde niet had kunnen wederstaan; onverduldig met zijn' gelaarsden voet stampende, hernam hij norsch: « Ik meende u reeds gezegd te hebben, dat ik de vleijerij verfoei, mijnheer de keurvorst.... *Ik* heb geen geneugen of *gij* zijt doof.... een van beiden is zeker. »

Op dezen uitval volgde een poos stilzwijgens.

Inmiddels waren zij aan de sterkten gekomen. KAREL XII bezag alles met de grootste naauwkeurigheid. Hij kon het genoegen niet verbergen, dat hem de beschouwing van die driedubbele rij meesterlijk ontworpen wel onderhouden vestingwerken verschafte. Slechts hier en daar vond hij een klein gebrek, dat hij den keurvorst aanwees, waarna hij met zijne karwats op het zand toonde, hoe de verbetering moest worden bewerkstelligd.

Hij was weder geheel opgeruimd: alle sporen van gramschap en bitsheid waren van zijn gelaat geweken. Hij onderhield zich nog eenigen tijd vriendschappelijk met AUGUSTUS.

Daardoor geraakte deze eenigzins op zijn gemak, en dacht, dat het oogenblik goed gekozen was KAREL XII om een gunstbewijs te vragen.

Aan het hof van AUGUSTUS bevond zich een Zweedsche balling, die in 's keurvorsten gunst had weten te dringen, en zijn geheel vertrouwen genoot. Dit had ten gevolge, dat de Zweed van arm en onderdanig, zoo als hij was, rijk en onbeschaamd werd: maar, aangezien men de helft van de zelfsvoldoening ontbeert, welke aan het bezit van rijkdommen verknocht is, wanneer men er niet onder de oogen zijner landgenooten mede kan pralen, — vooral wanneer die landgenooten ons in een' staat van rampspoed en ellende hebben gekend en versmaad; — zoo verlangde ook de Zweed niets vuriger, dan zijn vaderland, al ware het slechts voor een' korten tijd, weder te mogen zien, ten einde zijnen landgenooten smaad voor smaad en trots voor trots te kunnen teruggeven. Dikwerf had hij zijn' begunstiger gesmeekt, zijne genade-verkrijging bij den Koning van *Zweden* te bewerken. Dikwijls had AUGUSTUS voorgenomen hiertoe pogingen aan te wenden, maar nimmer was hem de gelegenheid zoo schoon voorgekomen als thans. Hij begon dit onderwerp aan te roeren, maar niet zonder beschroomdheid.

« Sire, vergun mij ééne vraag. Uwe Majesteit herinnert zich misschien nog wel den ongelukkigen FARSTROM? »

« Ja, ik herinner mij zeer goed, dat die verrader op mijn bevel uit *Zweden* werd verdreven. Waarom die vraag, mijnheer de keurvorst? »

« FARSTROM is belasterd, maar niet misdadig, sire. »

« Dat zullen wij daarlaten. Ik houd er niet van, dat men zich met mijne zaken bemoeije. Maar nog eens, waarom werpt gij zoo eensklaps dien naam tusschen ons onderhoud? »

« Sire, ik wenschte Uwe Majesteit eene gelegenheid te geven, een blijk van goedertierenheid bij zoovele bewijzen van heldenmoed te voegen.... KAREL sloeg driftig met zijne vernielende karwats in een overheerlijk bloemperk, — « Ik verzoek u om genade voor FARSTROM. »

« Mijnheer de keurvorst, onthoud wat ik u zeg. Wie mij om genade [...] vragen voor een' verrader, beschouw ik als.... Geen woord meer [...] als het u belieft.... Ik vergeef u dezen noodeloozen stap, want [...] ze niet bij ondervinding ken, besef ik zeer wel wat het is, gunstel[...] hebben. Het zijn lastige snaken, niet waar? Wat kost u dien [...] jaarlijks; gemiddeld berekend? — KARELS gelaat was bij deze spo[...] woorden weder eenigzins opgehelderd. »

AUGUSTUS antwoordde niet. Hij was verlegen, en wist niet meer [...] zeggen.

Toen hernam de Koning plotseling.

« Broeder AUGUSTUS, ik heb u reeds te lang opgehouden, en ik [...] mijnen niet in ongerustheid brengen. Ik dank u voor uwe gulle g[...] ontvangst; wanneer gij lust mogt krijgen mij een tegenbezoek te geven, [...] gij altijd welkom....

« Maar gij moet het voor lief nemen, zoo als het is. Gewoonlijk [...] niet zoo goed gehuisvest als gij.... Vaarwel! »

KAREL XII omarmde den keurvorst, steeg te paard en rende weg, [...] zijne officieren gevolgd.

De keurvorst en het hof bleven hem nog lang nastaren. Hun aller [...] teekende verbazing en besluiteloosheid.

En aldus liep dit bezoek af, hetwelk, — gelijk NORBERG zegt, de [...] wereld met bewondering zoude vervullen, — en dat ontegenzeggelijk [...] wondering verwekt.

Den volgenden dag riep de keurvorst een' buitengewonen, geheimen [...] bijeen....

De baron VAN STRALENHEIM, om zijne geestigheid vermaard, [...] hiervan:

« AUGUSTUS beraadslaagt heden over hetgeen hij gisteren had moeten d[...] Hoe velen zijn hierin niet gelijk aan den keurvorst van *Sukson*.

X. Y.

BEURSBERIGT.

Bij eenige meerdere affaire in Integralen, was de markt in Hollandsche ndsen heden over het geheel gunstig gestemd, en de prijzen zeer vast. nd. Handel-Maatschappij hebben zich weder iets in prijs verbeterd.

In vreemde Fondsen ging weinig om, en de prijzen bleven onveranderd; die der Ardoins, in weêrwil van den iets beteren koers van Parijs en twerpen. Men zeide, dat de koersen van Londen van ll. Donderdag algeen iets flaauwer kwamen.

Columbia 2de Leen., à £ 100. 17¼. Griekenl. bl. à £ 500. 11½. o roode à £ 100 en 200. 10 13/16. Coup. Griekenl. bl. onb. ƒ 2 7/16, ½. o Ardoins 17 15/16, ⅞.

Koers van het Geld: Beleening 3. Prolongatie 2½, ¾. Wissel-Disconto pCt.

PRIJZEN TEN 5 URE: Integralen 53 ? /16 à ⅜. Kansb. ƒ 23 15/16 à 24. del-Maatsch. 180⅛. Ardoins à £ 85. 25⅝ à 11/16.

WISSELKOERSEN. ROTTERDAM, 11 Junij.

Hamburg 2/m 35¼, k. 35½. Parijs 2/m 56 7/16, k. 56 13/16. Bordeaux m 56¾, k. 56½. Frankfort 6/w 36.

12 Junij.

Londen 2/m 11.87½, k. 11.95. Hamburg 2/m 35 5/16, k. 35 9/16.

PER DUIF.

LONDEN, Donderdag 11 Junij.

Consols op tijd 3 pCt. 91⅝ à ¾. Brazilie 5 pCt. 76½ à ¾. Mexico pCt. 31¼ à ½. Dito 1337 5 pCt. 32¼ à ½. Denemarken 79¼ à ¾. u 16 à 17. Portugal 3 pCt. 24¼ à ½. Dito 5 pCt. 35¼ à ½. Arns m. c. 5 pCt. 26⅝ à ¾. Passive 6⅜ à ⅝. Deferred 12⅜ à ⅝. Rusd 114½ à 115½. Columbia 2de Leening, 6 pCt. 25½ à ¾. Holland pCt. 54⅜ à ¾. Dito 5 pCt. 101⅝ à ⅞. Dito O. I. 5 pCt. 99½ à 100. Spaansche Fondsen zeer flaauw, op groote verkooporders; Zuid-Amerinsche aangeboden; Hollandsche slapper.

PARIJS, Vrijdag 12 Junij.

3 pCt. Frans. Fondsen cont. 84.45. Dito op ult. 84.50. Dito 5 pCt. nt. 116.55. Dito op ult. 116.75. België 5 pCt. 105. Dito 3 pCt. 76.70. doins 5 pCt. 27¼, ⅜. ½, ⅝. Napels, Falc. 5 pCt. 104.10. Dito op . 104.20. Bank-Actiën ƒ 3 580.

ANTWERPEN, Zaturdag 13 Junij.

De prijs der Ardoins bleef gisteren avond 25¾ g.

BRUSSEL, Zaturdag 13 Junij.

Gisteren avond waren Ardoins 25 11/16 g.

FONDSEN EN WISSELKOERSEN OP VREEMDE BEURZEN.

PARIJS, Donderdag 11 Junij.

Inschr. op ult.	5 pCt.	116.70.	Spanj. Ard. .	5 pCt.	27¼, ⅜, ½, ⅝, ¾, ⅞, 28.
dito contant.	5 »	116 55.			
dito op ult. .	3 »	84.50.	Passive. . . .	»	6½, ⅝, ¾.
dito contant.	3 »	84.65.	Napels, *Falc.* 5	»	103.80.
Bank-Actiën.	fr.	3555.	Haiti.	fr.	615.
Bank bij Lafit.	»	1127.50.			

Het berigt, dat er op aanstaanden Zondag eene wapenschouwing over nationale gardes zou plaats hebben, zich bevestigd hebbende, veroorakte zulks bij enkele speculanten eenige ongerustheid, waardoor zij, om gen elke gebeurtenis gewapend te zijn, een gedeelte van hunne vroeger koehte partijen verkochten, ten gevolge waarvan dan ook de prijzen der ansche Fondsen eene kleine reactie hebben geleden; ook het berigt van t overlijden van Z. M. den Koning van Pruissen scheen niet geheel zonr invloed te zijn; de 3 pCt. gingen van 84 80 terug tot 84.50, en de pCt. daalden van 116.90 successief tot 116.70. In Spaansche Fondsen s de handel zeer geanimeerd; de Ardoins stegen, zonder reactie, van 7¼ tot 28, en bleven tot dien koers gevraagd; de verkoopen voor Belsche rekening hebben opgehouden, en men merkte daarentegen verschilnde goede koopers op. De Spaansche post is weder niet aangekomen.

Na de beurs: 3 pCt. 84.55.

Wisselk. Amst. 1/m 210½: 3/m 209¼.

ANTWERPEN, Vrijdag 12 Junij.

België. . . .	5 pCt.	103½.	Ardoins. . . .	5 pCt.	25¾, ⅞.
dito	4 »	96⅝.	Uitgestelde . .	»	7¾.
dito	3 »	75½.	Denemarken. . 3	»	78¼.
Metaliek. . . .	5 »	109⅝.	Brazilië. . . . 5	»	78.
Loten fl. 250.	ƒ	411.	Pruiss. Loten .	ƒ	130¼.
dito » 500.	»	885.	Pol.Lot.fl.500.	»	142.
Nassau Loten .	»	22.	dito » 300.	»	126¾.
Darmst. Loten.	»	24.			

Het ⅛ hooger der Ardoins van Parijs had alhier niet dien invloed, welken men daarvan verwachtte; derzelver prijs opende op 25¾ g., 26 p., werd 25⅝ g., en bleef, met onbeduidenden handel, 25 13/16 g., ⅞ p. Premie 1/m 26 d. 1 g. Coupons 18¾. zonder affaire. In de overige Fondsen ging, t nagenoeg onveranderde prijzen, niets bijzonders om.

BRUSSEL, Vrijdag 12 Junij.

Bij tamelijk veel affaire, waren Ardoins, ten gevolge van het ¼ hooger van Parijs, ook alhier iets williger; de prijs bleef, na 25⅝ geweest te zijn, 25 13/16, ⅞ g. Premie 1/m 26⅝ d. 1. Belgische 5 pCt. 103¼ g., ⅜ p.; pCt. 95⅝; 3 pCt. 75½; 2½ pCt. 56 p.

BERLIJN, Dingsdag 9 Junij.

In Pruissische Fondsen was heden, tot onveranderde koersen, meerder handel. In vreemde ging weinig om, en derzelver prijzen waren gedeeltelijk iets flaauwer.

Wisselk. Amst. k. 139⅝, 2/m 139.

FRANKFORT A/M, Woensdag 10 Junij.

Metaliek. . . .	5 pCt.	108¾.	Pol.Lot.fl.300.	pCt.	70¼.
dito	4 »	101½.	dito » 500.	»	78¾.
dito	3 »	81½.	Holland. . . . 2½	»	52⅝.
Bank-Actiën. .	ƒ	2237.	Syndicaat. . . 4½	»	91¼.
Loten fl. 500.	»	145½.	dito 3½	»	76.
dito » 250.	»	138.	Spanj. Ard. . . 5	»	7⅞ à 8.
			Portugal. . . . 3	»	15.
			Taunusbahn .	ƒ	334½.

In Oostenrijksche Fondsen was heden in het algemeen meer kooplust; voor 5 pCt. Metaliek werd ¼, en voor de Loten à fl. 250 2½ pCt. hooger besteed. Hollandsche bleven onveranderd. Spaansche iets flaauwer.

WEENEN, Zaturdag 6 Junij.

Metaliek. . . .	5 pCt.	109⅝.	Loten fl. 500.	ƒ	148.
Bank-Actiën. .	ƒ	1368.	dito fl. 250.	»	139.

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Schepen in Lading.

AMSTERDAM.

Naar SURINAME, het gekop driemast galjootschip *Wilhelmina*, Kapt. J. N. Klint, van Amst. Sluit 29 Junij. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het gekop. tweed. fregatschip *de Jonge Lodewijk Anthonie*, Kapt. R. Tjebbes, van Amsterd. Adres bij Hoyman en Schuurman en E. Windhouwer.

Scheepstijdingen.

Gepraaid 6 Junij bij Lezard: de Onderneming, Kapt. Kasse, van Middelburg naar Suriname; en gezien: de Gouda Susanna, Kapt. Mulder, van Amsterdam naar Batavia.

— 7 Junij bij Goudstaart: Susanna Maria, Kapt. Meijer; en bij Plymouth: de Triton, Kapt. Kiers, beide van Amsterdam naar Suriname.

— 9 Junij bij Bevezier: Formosa, Kapt. Reiniersen; en de Dankbaarheid aan de N. H. M., Kapt. Hus, beide van Rotterdam naar Batavia.

— 9 Junij bij Plymouth: Cocodrillo, Kapt. Lombardo, van Antwerpen naar Smirna en Konstantinopel.

— 10 Junij bij het Eijerland: de smak Johanna Gebina, Kapt. Nagel, van Nantes naar Hamburg; aan boord was alles wel.

Gezien 5 Junij bij Wight: Theodora Sara, Kapt. Schut; en de Zeemeeuw, Kapt. Kaijzer, beide van Amsterdam naar Batavia.

— 9 Junij bij Wight: de Jacobus, Kapt. F. Guit, van Rotterdam naar Batavia.

Het schip Louise Prinses der Nederlanden, Kapt. Groeneveld Cadée, van Dordrecht naar Batavia, was den 10 Junij in de Hoofden.

BINNENGEKOMEN.

HARLINGEN 11 Junij. J. Manning, Flora, Londen. E. Rozendaal, Maria, Norden, is den 12 dito n. Amsterdam vertrokken. — 12 Junij. J. L. Meijer, Active, Memel.

TEXEL 12 Junij Z. W. — J. J. Remkes, Maria, Batavia. J. W. van Schaick, Olivier van Noord, dito. J. E. Elderts, J. en M., Montevideo. P. N. Olsen, Prove, Rio-Janeiro. W. A. Crogh, Constitution, Penicola s C. O. Olberg, Clio, Newbedfordt. J. J. Omanicres, Isabell, Bilbao. W. K. Kok, de Hoop, Bayonne. J. H. Finch, Eclipse, Londen. P. S. Gruppelaar, Nyssina, Sunderland. W. Mc Donald, Epsilon, dito. J. J. Buiten, Hendrina, Hull. H. B. Engelsman, Christina, dito. C. G. Strorstram, Nordstjerinam, Helsingfors. H. P. Vasse, die Einigkeit, Rostok. H. O. Ponrst, Caroline, Laurvig.

VLIE 11 Junij N. W. — J. H. Savert, Willem I (S), Hamburg.

TERSCHELLING 10 Junij Z. O. tot Z. W. — H. J. Korter, Anna, Riga. J. H. Schippers, Jantje, Memel. J. L. Meijer, Active, dito. K. A. Tap, Maria Beerta, Dantzig. F. A. Focken, Gesina Catharina Brons, dito.

HELVOET 12 Junij W. — P. Wap, Antoinetta Maria, Batavia; dezelve is voor het Pampus ten anker gekomen. W. Ridsdell, Amelia, Hull. — Gisteren nog: J. J Lluch, Attalanta, Venaroza n. Altona, als bijlegger. K. W. Immink, Monnikendam, Cette. H. J. Brouwer, Maria, Bordeaux. J. Vasse, Hâvre (S). Hâvre. J. Thomas, Emerald, Glasgow. H. Potjer, Elsje, dito. W. Bonch, Emerald Isle (S), Hull.

BRIELLE 12 Junij W. — G. Sisley, Mary and Theodosia, Hastings. — Gisteren nog: T. vae Vliet, de Vr. Elisabeth, Lissabon; dezelve is, na visitatie, van de quarantaine ontslagen.

MAASSLUIS 12 Junij W. — Niets.

BROUWERSHAVEN 11 Junij. M. P. Lock, Henry Kneeland, New-York naar Rotterdam; dezelve zit op Dwars in den Weg aan den grond.

SINCAPORE 11 Maart. Kelly, Zeelust, Batavia.

ANCONA 25 Mei. Van Duinen, Vr. Johanna, Amsterdam, is den 29 dito naar Triest vertrokken.

LIVORNO 30 of 31 Mei. Hinlopen, voor de Boer, Aurora, Amsterdam.

MALTA 22 Mei. Pierotich, Metamfrosi, Fiume n. Amsterdam.

GENT 10 Junij. Biese, Elsina, Hâvre. Kwint, Vriendschap, dito.

ANTWERPEN 11 Junij. Godefroy, Guillaume, Montevideo. Forcade, Eugénie, Bordeaux. Pieper, Diana, Hamburg. Boekhoff, Maria, Emden. — 12 Junij. Soule, Astoria, Matanzas. Ibsen, Oden, Triest. Andersen, Helena, Bordeaux. De Vries, Persévérant, dito. Whitecombe, Sobo (S), Londen. Sap, Margaretha Emeranda, Memel. Frers, Anna Maria, Hamburg. (Op de rivier): Uifers, Johanna Maria, Carolinerzijl. Bauwens, Jamais Pensée, Rotterdam, beide naar Gent.

In het KANAAL 9 Junij. . . . . ., Gabrielle, Montevideo. . . . . ., Washington, New-York.

SPITHEAD bij PORTSMOUTH 9 Junij. Currie, William Rodger, Batavia naar Amsterdam.

GUERNSEY 8 Junij. Tardiff, Sophia, Rio Janeiro.

JERSEY 8 Junij. Robert, Enfield, Rotterdam.

Bij DUINS 9 Junij. Mulder, Delft, Rotterdam n. Batavia.

Bij ZUID-VOORLAND 9 Junij. Hoffman, Henriette Clasina, Amsterdam naar Batavia. Bonning, Timor, Dordrecht n. dito. Nahmens, Helena, Antwerpen n. Konstantinopel.

LONDEN 9 Junij. Kennedy, Earl Bathurst, Rotterdam.

HULL 8 Junij. Havhow, Fanny, Rotterdam. Aosdell, Gipsey, dito. Visser, Bernhard en Elise, Amsterdam.

SUNDERLAND 8 Junij. Brown, Rhoda, Dordrecht.

NORTH SHIELDS 7 Junij. Jones, Flavius, Antwerpen. Herman, Lydia, Rotterdam. Nicholson, Eagle, dito. Kell, Centenary, dito. Carter, Camilla, Harlingen. Kersey, Caoster, dito. Gray, John and Ann, Amst.

UITGEZEILD.

TERSCHELLING 9 Junij. J. Stephens, Mars, Newcastle. R. Shephard, Starling, Sunderland. C. Mitchinson, Harvest, dito. M. Ekman, Ceres, Christinastadt. J. Strandheim, Mercurius, dito. E. Ellingsen, Maria Antoinetta, Stavanger. — 11 Junij. W. Bertram, Dove, Sunderland. C. Lee, Exchange, dito. F. A. Akkerwal, Juno, Christinastadt. K. J. Scholtens, Margaretha, Oostzee. H. A. Klein, die Gute Hoffnung, dito. T. J. Hazewinkel, de Onderneming, Kopenhagen. F. P. Treensma, de Jonge Brechtus, dito. W. H. Kraan, de Vr. Helena, Stad Hill. P. Clementsen, Faedresminde, Drammen. O. A. Kruge, Scandinavien, dito. H. L. Bakker, Luna, dito. F. C. Olsen, Hapfruen, dito. H. L. Gjersoe, Eneste Sostre, dito.

KAAP DE GOEDE HOOP 16 April. Hjarne, Swartwick, Sourabaya naar Cowes.

ST. HELENA 25 April. Grey, Blenheim, Samarang n. Rotterdam.

ROUEN 9 Junij. Middendorff, Herman en Elisabeth, Hamburg. Borssel, Eugénie et Zélie, Amsterdam.

HAVRE 9 Junij. Castoff, Louis Philippe, New-York.

LIVERPOOL 9 Junij. Howes, Try, Dordrecht. Schenk, Ida, Cornelia, Amsterdam. (Zeilkl.): Dik, Harmonie, dito. (In lading): Triqqs, Azaris Packet, Dordrecht.

RIJE 3 Junij. Dunk, Ypress, Rotterdam.

LONDEN 9 Junij Smith, Stedfast, Amsterdam. Arrosmith, Ann, Rotterdam. (Zeilkl.): Huizing, Vriendschap, Amsterdam.

BLYTH 7 Junij. Lough, Ann, Amsterdam.

BREMERHAVEN 7 Junij. Harms, 4 Gebroeders, Groningen.

VAART OP DEN RIJN.

AMSTERDAM, 13 Junij 1840.

SCHEPEN IN LADING.

Nr. Frankfort,	het schip	Johanna,	schipper Joh. Brilmeijer.
» Rijnschans en Leopoldshaven,	» »	Heinrich,	» M. Wippenfurth.
» Urdingen en Neusz,	» »	Dankbaarheid,	» T. W. Brinkman.
» Duisburg,	» »	Mercuur,	» P. Muller.
» Keulen,	» »	de Hoop,	» D. van Ahlen.
» Dusseldorp,	» »	de Hoop,	» G. Beijer.
» Wezel,	» »	Vr. Rebecca,	» G. Baik.
» Mannheim,	» »	Stad Mannheim,	» P. Bicos.

KEULEN, 10 Junij. *Aangekomen:* G. Abels, van Amst., met 4,088 ctr.; C. W. Beijer, van dito, met 3,757 ctr.

Voorbijgevaren: J. Ittschert, van Amsterdam naar Mannheim, met 4,080 ctr.

In Lading: naar Rotterdam H. P. A. Kock; naar Amst. H. van Rietschoten.

Rijnhoogte te KEULEN, 10 Junij, 7 voet, 6 duim.

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

BATAVIA, J. W. van Schaick, *Olivier van Noord.* 6.342 b. Koffij, 1,071 kann. Suiker, 402 sch. Tin, 2.250 boss. Bindrottingen, Nederl. Handel-Maatschappij.

MONTEVIDEO, J. E. Elderts, *J. M.* 7,326 st. Huiden, 25 t. afval van Huiden, 8,014 st. Hoornen, 73 b. Koom., I. J. Poncelet en Zn.

RIO-JANEIRO, P. N. Olsen, *Proven.* 2,730 b. Koffij, Order.

HAMBURG, J. H. Hansen, *Hoffnung* 989 t. Raapzaad, F. C. Quien.

BREMERHAVEN, G. J. Teerling, *Margaretha.* 18 l. Raapzaad, Order.

BALLUM, S. H. Faarup, *Christina Sophia.* 148 t. Rogge, 183 t. Garst, 84 t. Boekweit, Order.

BRUSSEL, J. v. d. Weeg, *Dankbaarheid.* 243 v. Spijkers, 37 k. Glas, Gallenkamp en Jacobs; 85 k. do., L. Kleersnijder en Co.; 25 k. do., J. G. Bentveld; 26 k. do., Gebr. Zahn.

ROTTERDAM.

AUX-CAYES, J. Sterling, *George Gordon.* 1 lad. Verfhout, Gebr. Nottebohm.

NEW-YORK, W. Sylvester, *Willingsby.* 324 b. Katoen, 116 trjs. Rijst, 200 vij. Harst, 1,093 st. Verfhout, de Kuiper en Struth.

HANDELSBERIGTEN.

KOLONIALE EN ANDERE GOEDEREN.

ANTWERPEN, 12 Junij.

KOFFIJ. Heden zijn afgedaan 500 balen Brazil van 28¾ en 29 cs. consumtie. In veiling zijn tegen 19 dezer aangeslagen 850 balen beschadigd St. Domingo.

SUIKER. 70 kisten blond Havana zijn tot ƒ 16¾ vreemde vlag verkocht, en in veiling 40 kisten witte Fernambuck van fr. 32¾ à fr. 35¾, en 150 vaten dito van fr. 36¼ à fr. 36¾ per 50 kilo's.

KATOEN. Een partijtje Louisiana is tot 40 cs., en 16 balen Surinaamsch tot geheim gehouden prijs afgedaan.

HUIDEN. 7,000 gez. Montevideo zijn tot diverse prijzen afgedaan.

DELFT, 11 Junij.

BOTER. Marktprijs ƒ 34 à ƒ 36.

GRANEN, ZADEN, OLIE, ENZ.

MARSEILLE, 6 Junij.

In *Tarwe* is zeer weinig omgegaan; slechts 1,600 hect. Odessa zijn tot fr. 25.75 entr., en 700 hect. Romagna tot fr. 36 cons. voor het Noorden gekocht.

Kunsten en Wetenschappen.

Geschiedenis van den grooten wereldstrijd, in de jaren 1813, 1814 en 1815, door JOHANN SPORSCHIL; *uit het Hoogduitsch vertaald en met aanteekeningen voorzien*, door J. P. AREND. Met portretten en platen, naar beroemde schilderstukken en teekeningen in staal gegraveerd. Te *Amsterdam*, bij G. J. A. BEIJERINCK. (1—5 *Aflevering.*)

Is dit geen belangrijke titel? Hij zegt niets te veel. Neen! de boven opgenoemde jaren waren getuigen van eene worsteling, grooter dan die van Rome met Carthago, en welker uitslag dezelfde zedelijke uitwerkselen, als de Africaan Romeinsche stoffelijke had. Toen Scipio Carthago had verdelgd, overwonnen de Romeinen de wereld; bij den val van Napoleon werd de wereld vrij.

Het is niet dan uit medelijden met gezonken grootheid, of uit verblinding te verklaren, dat de schim van Napoleon Bonaparte, de Nebukadnezar van Europa, de afgod is geworden, die het onverstand of de onbedachtzaamheid huldigt. Wij geven het den Franschman toe, zoo wuft en ijdel hij is, dat hij de ijzeren roede is vergeten, waarmede Napoleon zijne vrijheidszucht beteugelde, dat hij jaren lang bevochtigde oogen naar St. Helena sloeg, daar het dierbaar overschot geborgen was in het zand; dat hij zich een' echt Franschen feestdag voorstelt, als de asch *du Caporal la Violette* zal rusten aan de boorden van de Seine, onder zijne slapende makkers, (of zij hem in hun schimmenrijk zullen begroeten, zoo als de wakker geschrikte vorsten der aarde den gevallen tiran van het Oosten, waag ik het niet, te beslissen; het waren immers kostbare offers, gebragt aan zijnen roem en aan de ijdelheid van Frankrijk!); maar waarin heeft de Keizer der Franschen zich verdienstelijk gemaakt omtrent Europa, dat hij den eerbied van hetzelve verdient? Of is het alleen bewondering van zijne onmiskenbare grootheid? Wat baat grootheid in den mensch, als ze uwe achting en liefde niet verdient? Of was de man des bloeds Europa ten zegen? Vraag het aan de moeders van Hamburg tot aan de Schelde, die hare zonen zagen weggesleurd tot stof voor het kanon. Vraag het den Pruis, den Oostenrijker en den Spanjaard, die den adelaar over zijne hoofdsteden zag klapwieken. Vraag het den Moskoviet, die, bij Moskou's heilige vlammen, het verderf van den dollen veroveraar zwoer.

Of was ook de opstand van Europa eene hersenschim? — waren de heilige zangen van Körner ledige klanken? — was die geestdrift, die van de Moskowa tot aan de boorden van den grijzen Rhijn de gemoederen ontstak, ijdele verhelling, die zich tegen vooruitgang, welvaart en beschaving verzette? Maakten voorspoed, rust en geluk de zonen van Arminius dartel? — deed vrijheid en volksbloei den Nederlander uit het gareel slaan, toen hij den adelaar vertrapte? Waarom den man bestreden, en in zijn' laatsten schuilhoek vervolgd? Waarom hem buiten de wet gesteld, toen hij door geluk en beleid zich in zijne regten terug plaatste, waaruit het ongeluk hem verdreven had? Omdat Napoleon's bestaan met de rust en het geluk van Europa onvereenigbaar was.

Is dit waarheid, en men moet erger dan schaamteloos zijn, om het te durven betwijfelen, verdient dan de man afgodische offers, die het geluk en de rust van millioenen verwoestte en het Vandalismus met alle zijne verschrikking terug riep?

Maar er is uit zijn bedrijf velerlei goeds voortgesproten, en geen kwaad? Maar, aangenomen, wie zal betwisten, dat, om slechts iets te noemen, uit den watervloed van 1825 veel goeds is voortgekomen. Menig landouw althans heeft in vruchtbaarheid gewonnen. Maar ik twijfel, of de Noord-Hollandsche boer dien zegen nog eens begeert: en ik geloof, dat hij een' raren roem zou behalen, die den lof van eenen watervloed bezong; en die den lof van Napoleon, die heel Europa overstroomde, bezingt, wat verdient hij?

Wij ontveinzen het niet, dat het ons welkom is, werken te ontvangen, die den onvergetelijken strijd van Europa, als een eenig man, tegen den geesel Gods in het geheugen bewaren. De Nederlander, die tachtig jaren lang den moed had voor zijne onafhankelijkheid in het geweer te staan, vergete dien nimmer. Dat de Franschen ons zeggen, wat Napoleon voor hunnen roem deed: wij willen ook weten, wat Europa voor hare veiligheid verrigtte, hoe zij zich uit slaafschen boei herstelde. Het is ons eene wellust, naast Marengo, Austerlits en Jena, de Katzbach, Leipzig en Waterloo te ontmoeten.

Wij zetten er ons toe een kort verslag te geven van het werk boven aangekondigd. Het is eene vertaling. Liever hadden wij gezien, dat het een oorspronkelijk werk ware; doch dit zegt hier weinig. De worsteling der drie jaren was een Europesche strijd, voor een en voor aller vaderland gestreden; en wie ze beschrijft en wie ze vertolkt, mits het met waardigheid geschiede, hij is ons welkom.

Het werk zal in achtien à twee- en twintig afleveringen, ieder met twee á drie staalgravures, en een à twee bladen druks in roijaal 8°., op best velijn papier, verschijnen.

Vijf afleveringen hebben wij ontvangen en met genoegen gelezen. De staalgravures zijn keurig.

De vertaler heeft, waar het te pas kwam, in aanmerkingen de Nederlandsche nationaliteit in bescherming genomen, waar de Duitscher haar vergat of geen regt liet wedervaren.

Vooraf gaat eene inleiding, die de hoofdbeschouwing bepaalt, welke den schrijver, bij het schilderen van den grooten bevrijdingsoorlog, geleid heeft.

« In het licht dier beschouwing vertoont zich deze strijd, welke zoo rijk was aan gevolgen, als de noodzakelijke bestiering eener hoogere wereldregering; terwijl hij daarentegen tot eene enkele botsing van strijdige belangen des oogenbliks zou afdalen, wanneer men hem uit het ellendig beginsel van eigenbelang of voordeel, dat heden zoo veel geldt, wilde beschouwen. Indien het laatsgenoemde beginsel de groote mogendheden geleid had, zou de strijd tegen Frankrijks overmagt nooit algemeen zijn geworden, want elke staat, Rusland niet uitgezonderd, zou door een naauw aansluiten aan den Keizer der Franschen, voor de naaste toekomst groote voordeelen geoogst hebben. Het was, tot heil der menschheid, het denkbeeld des Europeschen regts, dat de overwinning, eerst over bekrompen belangen, en vervolgens op het slagveld behaald heeft.»

De inleiding begint met de geschiktheid aan te wijzen van Europa boven de andere werelddeelen, om menschengeluk te bevorderen en algemeen te maken: de beschaving der wereld. Aan die taak is reeds eeuwen gearbeid. Zij heeft in de nieuwe wereld vruchten gedragen. Dit groote werk is in vooruitgang.

Europa's grond, bevolking en staatsbeginsel zijn tot dit doel gunstig. — Bovenal mag eene goede toekomst verbeid worden, indien het *Christelijk Germaansch beginsel* zuiver bewaard wordt. « Dit bestaat in niets anders, dan in het gevoel voor regt en in de zucht der Duitschers om het te verdedigen, vast verbonden met die godsvrucht en liefde voor den naasten, welke door het Christendom bevolen wordt. Een volk echter, dat, midden in eene uitgeteerde wereld, deze vier grondstoffen in zich vereenigde, was blijkbaar geregtigd, eene nieuwe, duurzame orde van zaken, die steeds voor grootere uitbreiding en hoogere beschaving vatbaar was, te stichten en heeft die gesticht. Met het ontwaken der Germaansche volkskracht en de omhelzing des Christendoms van den kant der Duitschers, werd ook de schitterende toekomst van ons werelddeel geopend. Het Germaansch Christelijk beginsel is een algemeen beginsel, en derhalve tot heerschappij der aarde bestemd.»

Die grondtrek van het Duitsche karakter wordt door moed en volharding verhoogd. Daardoor hebben zij de Romeinen wederstaan en hunnen volkszin bewaard. Daarbij komt nog hunne aanleg tot uitvindingen. « De Romeinen, noch de Grieken hebben iets uitgevonden, dat op de gedaante der wereld voor

alle volgende eeuwen eenen duurzamen invloed gehad heeft. De uitvinding des buskruids echter heeft den krijg, de uitvinding der boekdrukkunst (het Graafschap Holland was een gedeelte van het Germaansche Rijk,) de geheele menschheid beschaafd. Beide hebben het gelaat der aarde veranderd, en zullen het in nog hoogeren graad veranderen.»

Uit het Germaansch Christelijk beginsel is het Europeesch stelsel van evenwigt ontwikkeld, dat niet ongestraft gekwetst, door redenering niet uit de rij der wezenlijkheden wordt weggezet. «Zoo lang dit evenwigt bestaat, rusten in Europa de hoogste bedoelingen der menschheid op eenen hechten grondslag, en het overwigt van dit werelddeel op alle de overige is verzekerd; mogt het echter eens vernietigd worden, dan heeft Europa de zedelijke heerschappij der wereld verloren, dan is het tijdperk van algemeene slavernij, het verderf der geheele menschheid begonnen.

Die jammerstaat zou slechts door eenen storm, die uit Azië opstak, of door een' Europeesch veroveraar zelven kunnen veroorzaakt worden. Het laatste werd in de twaalf eerste jaren der 19de eeuw uit Frankrijk (dat wij in tegenspraak met onzen schrijver, gelooven, dat sedert François I op de verkrachting van het evenwigtstelsel, dat is van den tijd, waarin het zich krachtig ontwikkelde, bedacht was) gedreigd, en het ondernemen was bijkans gelukt; maar «zegepralend en verhelderd steeg het Christelijk Germaansch beginsel, of, om de taal des levens te spreken, de vrijheid, onafhankelijkheid en beschaving van ons werelddeel uit den reusachtigen strijd te voorschijn.

Tot dien strijd gaf de omwenteling van 1789 aanleiding, welke met het bloed van eenen braven Koning ingewijd, het karakter van overweldiging aannam. Napoleon was haar voedsterling, heeft haar geregeld en kracht bijgezet. Alle zijne oorlogen droegen het kenmerk eens veroveraars. Die zeldzame man verkeerde in een zelfbedrog, dat rijk was aan gevolgen.

In Engeland zag hij den vijand van Europa, terwijl hij, als vertegenwoordiger der omwenteling, het zelf was. Elken oorlog schreef hij toe aan den invloed van Engelsch goud, en wist geen onderscheid te maken tusschen omkooping en onderstand.

Eene andere dwaling was, dat hij het Europeesch Statenstelsel als bouwvallig beschouwde, en meende geregtigd te zijn een nieuw op te rigten. «Zijne taal was (dan ook) die eens wetgevers der aarde; zijne woorden klonken als uitspraken des noodlots,» maar waren dit niet. Het lot verpletterde hem veeleer, toen het hem niet meer noodig had: maar het had hem noodig, zoo lang de Europesche Mogendheden niet van het levendigst gevoel doordrongen waren, dat Een voor allen en alle voor Eenen moeten opkomen, zoo dikwijls een ander beginsel dan het Christelijk Germaansche begint door te breken. Dit is het vruchtbare, duurgekochte denkbeeld, en tevens de grondslag van den nieuwsten tijd, weshalve men geene zwarigheid mag maken, om Napoleon den *laatsten* veroveraar op ons werelddeel te noemen. Wij zouden dit zoo gaaf weg niet durven beamen. Gelijke oorzaken kunnen gelijke gevolgen na zich slepen. En, indien Europa zich eens verloochende, en de Germaansche volken eens den zwijmelbeker van Fransche vrijheid tot den bodem ledigden? Wat dan?

Eene derde dwaling lag in de miskenning of verachting van het zelfstandig leven dier landen, welke hij in zijn keizerrijk inlijfde.

Ons bestek gedoogt niet deze interessante inleiding verder te schetsen. Men schaffe zich het werk zelf aan en leze het geheel. Ik geloof niet, dat men het onvoldaan uit de hand zal leggen, ten minste als de voortgang beantwoordt aan het begin.

Wij besluiten onze beschouwing dezer inleiding met eene opmerking nog over te nemen, welke niet te vast in het geheugen kan geprent worden:

«Napoleon was zulk een buitengewoon man; de natuur scheen, als het ware, alle hare krachten uitgeput te hebben, om in hem te toonen, met welke gaven zij eenen mensch kan begiftigen; zijn genie als veldheer, wetgever, regent en heerscher is zoo onloochenbaar, al wat hij deed en zeide, draagt zoo zigtbaar den stempel van eenvoudige grootheid, en zoo vele geschiedschrijvers van schitterende begaafdheden, onder welke hij zelf geen der minste is, hebben zulk eene bekoorlijkheid over het tijdvak zijns openbaren levens uitgegoten, dat het waarlijk niet zoo gemakkelijk is, zich door zoo veel glans ook niet te laten verblinden, en de oogen voor de verderfelijke rigting zijner erkende plannen te sluiten. Daarbij komt, dat de wereld eenmaal zoo is, dat zij voor het ongeluk partij trekt; dat zij, dewijl zijne plannen onvoltooid gebleven zijn, daaraan onbepaalde hersenschimmen van licht en grootheid schakelt, ja, derzelver verijdeling als het verlies van een geluk beschouwt, en, uit hoofde van de jaren zijns lijdens op St. Helena, niet denkt aan de naamlooze ellende, welke zijne onbegrensde heerschzucht over Europa gebragt heeft. Zij hecht geloof aan zijne verzekering, dat hij, indien hij in Rusland had gezegepraald, een' tijd der vrijheid en der openlijke welvaart zoude aangebragt hebben, zoo als Europa dien nooit gekend heeft, en vergeet, dat hij op den top zijner grootheid alles deed, om zelfs de flaauwste beweging van vrijheid te onderdrukken; vergeet, dat alle deze schoone woorden eerst naderhand gesproken werden, in een' tijd, toen den gevallen Keizer niets anders overbleef, dan op alle hem mogelijke wijzen het oordeel der tijdgenooten en der nakomelingschap ter zijner gunste te stemmen. Gesteld, deze verzekeringen hadden wezenlijk de geheime denkbeelden geopenbaard, die hij als heer van half Europa koesterde, zoo geven zij slechts zooveel te kennen, dat hij de wereld verbrijzelen wilde, om eene nieuwe te stichten.»

De geschiedenis wordt in drie groote afdeelingen gesplitst.

I. De Veldtogt van 1813.

1°. De overeenkomst tusschen de generaals York en Diebbetsch tot op den slag van Lutzen.

2°. De slag van Lutzen tot op het sluiten van den wapenstilstand van Pleitschwitz.

3°. De verrigtingen gedurende den wapenstilstand.

4°. De opzegging van denzelven tot den slag van Leipzig.

5°. De slag van Leipzig.

6°. Van dien slag tot op den overtogt van den Rijn.

II. De Veldtogt van 1814.

1°. De overtogt van den Rijn tot op den slag van Arcis sur Aube.

2°. Van daar tot op de inneming van Parijs.

3°. Van de inneming van Parijs tot op het sluiten van den eersten Parijzer vrede.

III. De veldtogt van 1815.

1°. De terugkomst van Napoleon van het eiland Elba tot op den slag van Waterloo.

2°. De slag van Waterloo.

3°. Van den slag van Waterloo tot op het sluiten van den tweeden Parijzer vrede.

Het werk wordt geopend met eene vlugtige beschouwing van Napoleon's invasie in Rusland en zijne vlugt uit dit rijk van ijs en sneeuw. De toestand van Pruissen in het zesjarig tijdperk van zijne vernedering wordt met levendige trekken afgemaald, zijn lof niet verzwegen, en Duitschland van daar eene gezegende toekomst voorspeld.

De afval van Pruissen, onder York begonnen, wordt in bijzonderheden en naauwkeurig ontwikkeld. Met bijzonder genoegen zal men de onderhandelingen van dezen veldheer met den Russischen generaal Diebetsch, en de afscheiding van het Fransche leger onder Macdonald lezen.

Dit stout en eigendunkelijk bestaan wierp eene electrische vonk in het neêrgedrukte hart der Pruissen. De geestdrift ontwaakte in het leger en in de raadzaal, in paleizen en stulpen, en de aanspraak van Frederik Willem aan zijn volk en leger, dat zoo veel schande en ongeluk te wreken had, was niet meer dan de weêrklank van de volksstem. Van nu af kreeg de oorlog geene enkel nationale, maar eene Europesche strekking. Rusland en Pruissen riepen het verguisde Europa toe: sta op en word vrij, en op Duitschlands velden zou die stem een zoon van het noodlot in de ooren donderen.

De onderafdeeling, welke ten opschrift draagt: *Oorlogsverrigtingen tot op den slag van Lutzen*, beschrijft het voortrukken des Russischen legers, van de Niemen tot aan den Weichsel, en van daar tot over den Oder; benevens het insluiten der tusschen liggende vestingen, en de stoute bedrijven der Kozakken. Bijzondere opmerkzaamheid verdient het uitvoerig verslag van het gevecht bij Calisch, waar de Saksers zich in ongeluk met roem overdekten.

De derde krijgskundige beweging van den eersten veldtogt, die van den Oder tot over de Elbe werd volbragt in gemeenschap met de Pruissen, die zich onder Blucher in het midden van Maart met de Russen vereenigden, terwijl het [illegible] leger der laatsten [illegible] aan het hoofd zich meer achterwaarts [illegible] van geleden [illegible] en nieuwe versterking verbeidde.

Blucher werd de [illegible] van de Pruisische armee, en zijn naam een schrik voor den [illegible] Napoleon.

«Blucher was hoog gewassen, rank en van evenredigen ligchaamsbouw; zijn hoofd verhief zich met den slechts spaarzaam behaarden schedel, het prachtige voorhoofd, de arendsneus, de van gezondheid bloeijende wangen, den magtigen, fraai gevormden mond, welke bijna onder de knevels verborgen lag, en met de welgemaakte, sterke kin, in al de majesteit, die een krachtige ouderdom slechts geven kan, en was door diepdringende, helder blaauwe oogen verlicht, welke al de onbevreesdheid en onbekommerdheid van zijn inwendig wezen afspiegelden. Zijne dolle stem klonk, wanneer hij door billijken toorn ontvonkt werd, als een donder, voor welken alle kleingeloovige flaauwmoedige schrijverszielen, die uit overangstige berekening den vijand liever ontwaken dan aantasten, met schroomvallige toegevendheid beefden. Voor hem was de vijand slechts daar om te bestrijden, niet om met hem te onderhandelen. Geen tegenspoed ontmoedigde, geen getal verschrikte, geene verwikkeling bragt Blucher in verwarring. Regtstreeks, onophoudelijk en steeds weder op den vijand, zonder zorg voor staatkundige bedenkingen of persoonlijke verantwoordelijkheid, met de sabel in de vuist los te gaan, dat was Bluchers zaak, dat verwierf hem den naam van «*Maarschalk Voorwaarts!*» Dat vereenzelfdigde hem met den krijgsman uit het volk, die niets dan onvoorwaardelijke dapperheid waardeert, dewijl hij haar alleen kent, tot haar alleen in staat is. Maar met deze eigenschap, welke tusschen hem en zijne strijders die hooghartige en onverbreekbare wapenbroederschap grondvestte, zonder welke nooit groote uitkomsten kunnen bereikt worden, verbond Blucher alle aangeboren en door ondervinding voltooide gaven eens veldheers, eenen aloverzienden blik, onverwrikte koelbloedigheid, geestkracht in den volsten en hoogsten zin des woords, erkenning van de beslissende oogenblikken en snelle beradenheid om er voordeel uit te trekken. Zijne woorden, scherp en kort, krachtig en duidelijk, ontvonkten als bliksems de zielen der soldaten en bewerkten even zulke groote zaken als de meest gepolijste proclamatiën van andere veldheeren. Ofschoon zonder eigenlijke wetenschappelijke vorming, wist hij mannen, zoo als Scharnhorst en Gneisenau te waarderen, bezat genoeg scherpzinnigheid, om de door hen ontworpen plannen vlug te begrijpen en te waarderen, en als hij deze eenmaal gebillijkt had, voerde hij die met dezelfde volharding en kracht uit, als zijne eigene schoonste combinatiën van het oogenblik. Zoo was Blucher; hij mogt de inzigten van anderen of de ingevingen van zijn genie volgen, steeds de man van het volbrengen, de man der veldslagen, des strijds, der overwinning, de man zoo als het noodlot hem tegenover Napoleon noodig had.»

De Schrijver zet de gronden uit een, die het minder snel voortrukken van de beide legers, in de eerste maanden van 1813 zeer juist bepaalden en door welke het gedrag der Russen vooral boven krijgskundige aanmerkingen wordt verheven.

Onder het opschrift: «*het leger van Blucher.*» wordt de toestand van Dresden en hare bezetting door de bondgenooten fraai beschreven: het gedrag der Pruissen in Saksen, en dat van den bejaarden Frederik Augustus met onpartijdigheid en waardigheid voorgesteld.

Het leger van Wittgenstein zien wij (5 April) bij Möckeren met glorie den veldtogt openen. 17,000 Bondgenooten tegenover 40,000 Franschen, schoon de aanval op Wittenberg mislukt.

Eindelijk komt het Russische hoofdleger, onder Kutasof, die weldra het gewoel des oorlogs met de rust van het graf verwisselt, in beweging, en breidt zich uit op de landouwen van Saksen.

De vijfde aflevering sluit met de verrigtingen der geallieërden aan de Neder-Elbe; het oproer te Hamburg en den togt van Fettenborn naar die stad.

De lezer van den *Avondbode* ziet uit dit verslag, wat hier te vinden is. De schrijver geeft blijken van goede bronnen zich ten nutte gemaakt te hebben. Hij treedt in menige bijzonderheid, en is uitvoerig genoeg om het geheel behoorlijk te doen kennen. De meeste geschiedschrijvers van dien tijd verheffen Napoleon tot hunnen held, en de bedrijven tegenover hem worden natuurlijk op den tweeden grond gebragt. Hier staan de bondgenooten op den voorgrond, ofschoon tot nu toe, dat is zoo verre het werk gevorderd is, hunne handelingen door de ontwikkeling, die Napoleon aan zijne strijdkrachten geeft, bepaald en bestuurd worden.

Het werk is goed geschreven, de stijl is mannelijk. Men zal dit toestemmen uit de proeven, die wij hebben aangehaald. Het verdiende vertaald te worden, en, enkele germanismen uitgezonderd, gelooven wij, daar wij het oorspronkelijke niet kunnen vergelijken, dat de Vertaler zijnen arbeid met lof heeft verrigt. Wij wenschen Vertaler en Uitgever beiden, voor hunne moeite en kosten, in een ruim debiet een welverdiend loon.

H. J. H. S.

TE AMSTERDAM, BIJ C. G. WITHUYS, VERANTWOORDELIJK UITGEVER EN DIRECTEUR.

Gedrukt bij A. Zweesa[ardt]